

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:
 на цілий рік 10 зр. — кр.
 на чверть року 2 „ 50 „
 місячно . . . . . 85 „
 для заграниці 15 рублів або 24 франків.
 Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горювіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

„Принципальна“ політика на кацапській розчині.

I.

Не треба бути великим політиком, а вистарчить до сего вже сам здоровий хлопський розум, щоби пізнати ясний, як сонце факт, що „принципальна“ політика п. Романчука не принесла свому авторови великої слави, не піднесла поваги его політичних товаришів і не причинила ся до сконсолідованя наших народних сил, до розбудженя народного почутя, до зміцненя нашого патріотизму, а тим самим до зміцненя нашої народної справи. Противно ся найновіша політика п. Романчука впровадила в наш національний організм цілковитий розстрій, витворила тут — можна сказати — цілковите зденервоване, і справдила знакомі прояви денервованя як: пристрастну ненависть, безграничну нетерпимість, цілковитий недостаток спокійної розваги, недовірчивість в найлучші наміри своїх щирх людей, а натомісьць незвичайну легковірність для солодких підшептів злобних, проворних ворогів.

Розуміє ся, що таке на вскрізь зденервоване жите мусіло конечно притьмити наші народні ідеали, мусіло прида-

вити патріотичний запал, а тим самим і спинити сю, для народного розвою переважну, спільну реальну патріотичну працю.

Ми вже давніше на сїм місци казали, що коли хто бере ся за якусь і найдрібніше діло, то мусить мати до сего відповідне знанє і відповідні средства. Тим більшого засобу фахового знаня, глибокої розваги, моральних і матеріяльних средств вимагає переважне для людської суспільности діло, яким є безперечно організація національно-політичної сили якого небудь народу і провід в сій вельми тяжкій праці. Тут не вистарчать дипломи на професорів, докторів, адвокатів, архітектів, не вистарчить слава писателя і поета, не вистарчить декрет на найлучшу парохію. Провідник національно-політичного життя якого небудь народу мусить з повним зрозумінем річи і з горячим запалом для справи перебути з найбільшою пильністю політичну школу, мусить виробити передовсім власний характер, пізнати докладно пануючий напрям свого часу, обчислити совістно всі сили, якими зможе розпоряджати, а з другого боку мусить пізнати докладно всі перешкоди, які будуть стояти его ділу в дорозі, і розважно застановити ся над способом, яким після даних обставин можна най-

лучше ноборювати сї перешкоди. До такої досконалости не доріє п. Романчук. Не було у него ніколи ясного погляду на які небудь справи; не було у него сего ширшого сьвітєгляду, який повинен мати кождий визначний політик. П. Романчук не числив ся ніколи з своїми силами; він не умів, а для того і не старав ся пізнати своїх людей. П. Романчук не мав навіть ніколи і доси не має ясного понятя про нашу національну справу, та не міг, яко такий провідник руско-народної партії, мати і ясної національно-політичної програми. Під напором австрійського правительства проголосив вправді п. Романчук в галицїм соїмі національну програму галицких Русинів, але вже по кількох місяцях, переполошений криком і лайками кацапів і радикалів, уляг сему тероризмови, сам сваяв і подонтав народний прапор, бо, яко провідник народовців, не соромив ся, по заплечима своїх людей, навязати політичний союз з проворними кацапами, найбільшими ворогами нашої національної справи, з тими людьми, котрі що йно, можна сказати, перед хвилею кидала ся бісом на свого теперішнього союзника і то власне лиш за приголошене національної програми.

Так отже найновіша „принципаль-

Російські цигани.

Етнографічний очерк Н. Г. Штібера.

— 0 —

(Дальше).

IV.

Особливости циганської музики. Пісні російських циганів. Хори московських циганів. Танець.

Музика і сьпів становлять у циганів осібний рід занять; а треба знати, що цигани завжди визначували ся музикальними способностями.

Дуже цікавий висказ Лішта о особливостях циганської музики: „Цигани так само не признають догматів, законів, правил і дисципліни в музиці, як і у всім иньшій. Для них весь гарне, що лиш їм подобає ся. Они не уступають перед жадною сьмілостію в музиці, коли тільки она відповідає їх сьмілим інстинктам... Они винайшли свою музику... Музика ся притягає слухача особливо свободою і багатством, множеством і гнучкістю ритмів, котрих де інде не можна найти. Они суть ріжнородні аж до безконечности і приймають множество відтінків і виражень. Они характеристичні: повні огню, принади, колиханя, поезії і фантастичних примх; они то палять, як любовні осьвідчення, то томлять, як скоки дикого коня, то граціозні і ніжні, як гульки птичок при янім сонці“...

Кому приходилось чути коли небудь гру

циганів, особливо-ж угорських, котрі уходят за найбільше способних до музики між племенем циганським, той годить ся цілковито з наведеним висказом Лішта. Та дика музика за сїбна в мелодії, богата в контрасти: тихі, ніжні, спокійні; умираючі звуки бистро міняють ся з звуками грімкими, веселими, повними пристрасти, огню і народної живости.

Цигани одаровані від природи прекрасним, музикальним слухом: они сьпивають і грають на найріжнородніших інструментах з слуху, не знаючи ні одной ноти.

Посеред циганів, що живуть в Росії, тільки кримські та закавказькі цигани мають потяг до інструментальної музики і займають ся нею, як ремеслом. Они грають на скрипці, цимбалах і даулі (решеті, барабані), від чого їх прозивають кримські татари — дауджі. Посеред більшости російських циганів, особливо північних і центральних губерній, має право горожаньства сьпів, на що приміром можуть бути так звані хори московських циганів.

Пісньї російських циганів можна поділити після характеру їх і змісту на сьлїдуючі категорії:

1) Пісньї, зложені самими циганами на рідній мові. Пісньї ті не містять в собі ніяких глибоких і величних думок (ціла увага звернена на ритм) і в переводі виглядають на беззв'язний збір слів; але для цигана ті пісньї дуже близькі, бо в них відбиваєсь, як в зеркалі, внутрішній сьвіт его сьвілеміників. В піснях тих осьпівують ся звичайно ріжні хвилі кочового життя циганів. Текст пісень грає взагалі у ци-

ганів другорядну ролю — головне-ж місце за нимає мелодія.

2) Пісньї змішані, котрі в тексті обіймають слова циганські помішані з російськими.

3) Пісньї російські, котрі цигани обертають на свій спосіб, часто навіть зі зміною мотива самої піснї.

Супроводом при сьпіві буває у циганів семиструнна гітара, котра розширилась в Росії з початком нашого віку. Семиструнна гітару ввів перший знаний гітарист Андрій Осипович Сіхра, що вмер 1851 року. В західній Європі звана лишень шестиструнна гітара, на котрій грають також цигани, що живуть поза границями Росії. Найчастійше уживають семиструнної гітари до супроводу при сьпіві цигани в згаданих вже хорах московських; кочові же цигани обходять ся або цілком без супроводу, або місто гітари уживають, після Голоднікова, балабайки і гармонії.

Про поветане хорів московських циганів в Росії суть такі історичні сьвідoctва: за царствования Катерини II. видав приказ граф А. Г. Орлов-Чесминський, зложити в циганів осібний хор. Хор той складав ся з кріпосних людей, що пізнійше стали увільнені. Першим управителем того хору, котрий сьміло може уважатись первовзором всіх хорів циганських в Росії, був циган Іван Трофімов Соколов. В тім хорі виступила знаменита сьпівачка, циганка Стеша, або Степа, як її тогди звали, котра була незрівнана в виконаню романса „Ужь какъ палъ на сине море“. Зі всіх есторій Росії звідились любители сьпіву, щоб її раз по-

на" політика п. Романчука зродилась і розвила ся на кацапській розчині. Між першими мужами довіря сеї нової „принципальної“ політики подибуємо таких московських агентів, як Марков і др. — На всіх зборах і вічах політичних товариств п. Романчука нуртує від тепер на ширші розміри проворна кацапска інтрига, і виступає кацапска тактика, а то: завзята і безоглядна борба против Поляків — і безоглядна опозиція против правительства. А сей бундючний оклик до безоглядної опозиції против австрійського правительства підносить п. Романчук власне в сю пору, коли австрійське правительство під напором корони старає ся всіма силами придушити за білчий кацапський вплив на розвій руско-народного життя, а з другої сторони впливає на могучих польських шовіністів і старає ся переломити опір, який польські шовіністи все ставляли і ставляти будуть против правительственных заряджень в користь живішого розвою руско-народної справи.

Не зважав п. Романчук на те, що яко провідник Русинів-народовців повинен був добачити, а то на сей факт, що на тепер безперечно лише в австрійській державі можливий розвій руско-народного життя, що на тім полі, особливо в останніх часах, бачимо взглядно величавий поступ, о чім свідчить наглядно поважне число руско-народних просвітних товариств економічних і фінансових інституцій і взагалі більший просвітний розвій нашого народу. Не зважав п. Романчук дальше і на се, що яко політичний провідник народу також повинен був знати, а іменно, що так, як в приватнім життю кожний поодинокий чоловік тільки власними силами може здобути собі відповідне становище в горожанській суспільності, так само має ся річ і з ці-

лими народами. Годі розуміти рівноправність так, що мов то правительство мало би задачу, провадити поодинокі народи на припоні і — стало би саме все для кожного народу створити. Противно, кожний нарід мусить самий, в границях державою і суспільністю поставлених услівях, піднести свою культуру, а тільки після розміру культурного розвою може піднести ся політичний вплив і політична сила поодиноких народів.

Не зважав п. Романчук на: кінець і на се, що яко провідник Русинів-народовців в першій лінії повинен був знати, а іменно на те, що етнографічно-літературні „убіждения“ наших домородних кацапів і їх надія на північне сонце, як не менше політичний напрям заражених западним інтернаціональним індеферентизмом наших радикалів, що здиморалізували в початках майже цілу нашу молодіж, завдали нашому народному розвитку, а тим самим нашій народній справі найтяжший удар — але помимо того навязав п. Романчук з тими людьми політичний союз, котрий зробив его становище, яко провідника і посла руского народу, неможливим і з повним правом викликав справедливу опозицію австрійського правительства против его вибору і вибору его політичних товаришів. Сей переважно личный інтерес був причиною послідної вандрівки невдоволених до Відня.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 23. грудня 1895. р.

Дві нові читальні. Отворене читальні „Рускої Бесіди“ у Вашківцях над Черем. відбуло ся в суботу, дня 21-го с. м. о пів до 2-ої години зполудня. Сала заповнила ся тамошнім

слухати. По смерті Івана Соколова управляв хором циганів через сорок літ его кривний, Іля Осіпов Соколов, котрий перший надав циганським пісням анані закони музики. Він перерів кілька російських пісень — як „Слышишь мой сердечный другъ“ — а уложив ним пісні: „Улане, улане“ і „Хожу я по улицѣ“ стали незвичайно популярні не лиш за життя, але і по смерті Ілі Соколова. В хорі Ілі Соколова визначувалась своім прекрасним голосом і незвичайною красою циганка Таня. Знаменита співачка Каталани, почувши голос тої циганки, попала в такий запал, що зняла з плечий своїх дорогоцінний шаль, котрий подарував їй був папа і обнявши циганку, упростила їй, що би приняла той знак подиву, сказавши при тім, що той шаль одержала яко перша співачка, но що тепер віддає той дар его святості, кому він після права належить ся.*) Іля Соколов умер в глибокій старості, зіставивши по собі пам'ять талантливого управителя, що умів одушевляти і хор і публику. Він виховав за життя цілу школу учеників, між ко рими перше місце займив циган Іван Васілев, приятель драматурга Островського і критика Апольона Григорієва, знаменитий музик і співак, володівший прегарним барітоном, і композитор многих романсів, як приміром: „Дружбы нѣжное волнение“, „Тебя-ль забыть“, „Я циганка — быть княгиней“ і др.

Давнійше тішились циганські хори в Росії великим повожденем. У графа Орлова-Чесменського співали цигани на всіх пирах і правниках. Князь Тавриди і Зубов слухали з вели-

кою радістю співу циганського. З початком нашого віку були в моді парадні обіди по ліпших столичних рестаураціях, при котрих обовязково мусіли бути хори циганські. Слухати циганів приїздили і поміщики і жваві гусарські ритмайтри і купецкі синки і закипаючи ся старі купці. Слухачі замовлювали дорогі сніданя, напували циганів вином, нагороджували їх щедро грішми, а смуглим, чорноокиим циганкам привозили цінні подарунки за пісні і за огнисті погляди. Часто трафлялось, що така циганка підбивала серце якого небудь багатого поміщика, що прислухувався співови, і пізнійше виходила за него за муж. Над співом циганів уносились не лиш прості, смертні люди, але і ті, що досягнули безсмертну славу на полі літератури і музики. Так, приміром, циганка Таня доводила своїми піснями Пушкіна до плачу; у ніг тої-ж циганки лежав поет Язиков.**) Про безсмертного творця „угорських рапсодий“ і великого п'яніста Лішта оповідає А. Мартинов в своїх споминах слідує: Коли в 1848 р. приїхав Лішт до Москви, що би там дати кілька концертів, устроєно на его честь обід в німецькім клубі, де співали цигани, хор Соколова. Лішт попав в неописану радість. По обіді здоймив з себе всі ордери, вложив їх в кишеню і цілий віддав ся циганам. За кілька днів по тім обіді назначено концерт Лішта в Великім театрі. Початок оголошено на 8. годину вечером. Сала заповнилась по береги — очікують всі великого п'яніста. Прийшла 8. година, Лішт не показуєсь. Публика занепокоєна. По кількох мінутах входить Лішт скоро на сцену, сідає за фортепяні і переграє мотив

міщанством і селянами і — що доси рідко бувало — жінчинами. Яко делегати головного відділу „Рускої Бесіди“ явив ся пос. Пігуляк і правник Кравчук. Коли делегати прийшли в супроводі місцевої інтелігенції до сали, відспівав хор пісню „Мир вам братя“. Збори отворив о. Омелян Боярекий промовою, в котрій присутним розповів в коротці повстанє гадки заложєня читальні „Рускої Бесіди“. О після забрав слово пос. Пігуляк і в довшій, гарній а популярній бесіді виложив присутним ціль читальні взагалі. Бесідник розвинув образ життя народу за часів панцизняних і перейшов докладно розвиток народного життя, стремліне до осьвіти, котра на жаль ще й тепер у нас в пеленках. Дальше порівнав бесідник школу з читальнею, вказав на гарнім примірі на різницю між тими інституціями, з котрих школа повинна бути лише початком для народної осьвіти, а читальня місцем до дальшого придбання осьвіти і практичної науки для житєвої борби. Очевидно є люди, котрим багато залежить на тім, що би нарід не горнув ся до чаталень, а пропадав в темноті. Бесідник розповів, який хосєн з читальні; лежить він у читаню книжок та в поучаючих нарадах, закладаню позичкових кас і шпихлрив та крамниць. Вказавши на теперішнє нужденнє житє селян і міщан та на причини тої нужди, завізав бесідник присутних до праці для як найбільшого розширєня осьвіти між народом, бо лиш таким способом зможе нарід спасти ся від грозячої ему погібєлі.

Участники зборів слухали з увагою бесіди пос. Пігуляка, перериваючи єї частим по-такуванєм. Наступив вибір відділу, до котрого увійшли яко голова о. Омелян Боярекий, заступник голови др. Лев Петровский, секретар Євгеній Недільский, касиєр Дмитро Павлюк, бібліотекар Олександр Дутка, а яко заступники відімових Петро Тимкович і Данило Пілат. Ще раз забрав голос о. Боярекий і подякувавши за довіре, обіцяв старати ся по своїм силам в добро читальні; але до сего — кавав — потрібно передовсім живої участі і щирої та невтомимої праці читальників самих, а тоді певно настане добро, нарід набере сили, не вмре... Хор заспівав вправно „Ще не вмерла Україна“, а присутні з одушевленєм прилучили ся до співу. На кінець промовив ще раз пос. Пігуляк, взивав читальників, що би дорожили своєю рідною мовою, пильно учащали

циганської пісні „Ты не повѣришь“, котрої в програмі не було, почав іміпровізувати варіяції. Публика, розумієсь, попала в ентузіязм через таку несподіванку. В антректі вияснилось, що Лішт перед концертом заїхав був до циганів і там їх співом так розентузіязмував ся, що забув про свій концерт.***)

До сего часу задержались хори циганські лишень в Петербурзі і Москві, хоть спів циганський і доси не утратив свого чару. В тім оригінальнім співі много пориваючого, чарівного. То чуєсь тиха, співуча мелодія з гинкими переливами, то наглі, дикі пориви дратують нерви слухача своєю невпинністю.

Цигани здобули собі звєність в Росії не лишень своїм співом, але і своїми народними танцями. Цигани, особливо циганки, танцюють з осібною, властивою тому народови живостію. У циганки порушаєсь підчас танцю кожда жилка, до чого причиваєсь передовсім природна гнучкість і податливість членів. При танцю дають ся чути від часу голосні виклики. Перший організатор циганських хорів в Росії Іван Соколов вславив ся також яко знаменитий гуляка. Після оповідань сучасних єму мав він гуляти так, що стоячи на місці і обертаючи в руці шапку, порушував плечами і притуповав в такт ногою.

(Дальше буде).

*) Письма англійського мисіонера. Бібліотека для читєня. 1837.

**) Юридическое обозрѣніе. 1882 г. Н. 60.

***) М. И. П. Цыганская старина. Новое Время. 1866. г. Н. 3844.

до читальні, других навчали та дбали о гарний розвиток читальні. На внесені бесідника засьпівав хор в честь цесаря „многая літа“. Ще якийсь час побули зібрані в сали, радували ся небувалим сьвятом, тішили ся своїми щирими дорадниками і з охотою сьпівали їм ще раз і ще раз „многая літа“. Вкінці пізнім вечером читальники розійшли ся раді, що сповнилось їх бажань, що у Вашківцях мають тепер свою читальню. Читальня числить вже тепер 48 членів, а є надія, що скоро збільшить ся число читальників, номимо ворожих агітацій та клевет.

Того самого дня отворено читальню „Рускої Бесіди“ в Садагурі. На збори приїхали з Чернівців проф. др. Стоцкий і професор Шпойнарковский. Отворені відбуло ся також дуже сьвяточно, а одушевлені читальників сьвідчить о розумію потреби своєї читальні. Взагалі за остатній рік черновецька „Руска Бесіда“ живо дбала о закладані читальні на Буковині.

В тов. „Рускої Бесіди“ в Тернополі відбув ся дня 28-го падоліста відчит о. Петра Білицького на-темаг „Як виглядала Тернопільщина в старині“, а дня 11-го с. м. відчит проф. Прок. Рибчука про „Твори Шевченка в російській мові“. Тернопільські Русини явили ся на тих відчитих численно і брали живу участь в дискусії. Там запроваджено також дуже гарний звичай в рускій громаді. Замість частих вечериць і балів відбувають ся частійші сходниці, з котрих виходить більший хосен, при чім з другої сторони не занебує ся також забави, бо в час, коли церков не наказує гуляти, кінчать ся ті сходниці танцями. Подібні сходниці відбувають ся і у нас в Чернівцях що неділі в Народнім Домі.

Три як рідні брати, лише не такі ідеальні, як їх Федькович змалював у своїм знанім оповіданю, зібрани ся на Буковині і клеветуть на буковинських народоців що не міра. Бєть то: *Православная Буковина, Буковинський Відомості, і Селянин*. „Православная“ написала зовсім не запнявшись лож, що митрополічу друкарню в Чернівцях замкнуло через буковинських народоців-Русинів. У тих, що знають черновецькі відносини, та видумка будить просто омерзінє і ми лиш записуємо єї на вічну памятку, як против нас воюють. — Селянин Георгій Н. Савчук, котрий як на селянина богато знає, але як на редактора за мало а кромі того затратив уже видко почутя чести і справедливости, видрукував собі у своїм „Селянині“ гладко брехню таку: „Чьмъ грозить нова ера? Буковинскі новоеристи роспустили вѣсти, будь то вѣбъ церковнѣ книги мають печататися фонетичкою. Вотъ до чогъ хотѣли бы дѣйти новоеристи, но до такого сьвятотатства ни духовнї власти ни самъ Богъ не допустить“. Очевидна річ: міг москвофільскій народний поет Дм. Третяк писати, що „новоеристи“ за фонетичну правопись до пекла відуть, то Савчук може писати, що і сам Господь Бог вѣбъ противником фонетичної правописи. І то тепер таке пишуть, коли в самій Росії думають завести фонетичну правопись! Один доказ більше, що можна бути прекрасним господарем, але при тім дуже недотепним редактором, яким і вѣбъ Савчук, котрий за етимольогічною правописью обстає, але єї не знає. Бго „Селянинъ“ сьвідчить о тім найлучше.

Третім приятелем нашим вѣбъ емісарий Маркова, господин Крушинський, син уніятско-сьвященника з Селиск коло Яворова і сам покищо уніят, котрий у своїх „Буковинських Відомостяхъ“ виступає яко ревний православний, так як би між самими православними не було добрих оборонців своєї церкви. Не розуміємо, як можуть православні на таке приста-ти. Ми стоїмо на тім становищі, що признаємо факт: вѣбъ в Австрії церков католицка уніятска і вѣбъ православна і обі мають сповняти свою задачу супротив свого народу. Нічогъ більше не жадаємо, як лиш того, щоби церков була церквою, а не орудєм до винародовлення. Тим то і радує нас кожний факт збільшеня впливу церкви; тим то і раді ми вѣбъ відначеню С. Е. митрополита Сембратовича, як раді будемо, коли на православнім

митрополічим престолі засяде чоловік, що дбаєти-ме про достоїнство церкви і вплив єї на нарід.

Таке становище не може помістити ся в голові редактора „Бук. Вѣдомостей“ і він по уличному лає на „Буковину“. Ну! воля єму заробляти собі на хлїб як хоче; все-ж можна би від него яко уніята сподівати ся більшої терпимости для уніятскої церкви.

Треба би ще до тої дібраної трійці долучити і Купчанка з єго „Просвѣщенієм“, котрий в остатній числі своєї газети помістив портрет Шувалова, не знати чим заслуженого для Русинів, та шкода час тратити на спори з такими людьми.

Побільшенє судових сил на Буковині наступить на підставі цесарского рішеня з дня 22-го падоліста, а то буде більше о одного совітника в Чернівцях, 3 ад'юнктів в Чернівцях, одного ад'юнкта при уряді ґрунтових книг в Сучаві, 5 канцелістів і 6 слуг в Чернівцях; дальше о 11 ад'юнктів, 5 ад'юнктів при уряді ґрунтових книг, 4 канцелістів і 13 слуг для окружного суду в Чернівцях.

Американські Русини склакують віче руско-католицких сьвященників, братств церковних і відпоручників руских громад, щоби порадили ся над потребами своїми, котрі „Свобода“ так означила: „Нам треба одного сильного і вельми численого народного товариства, нам треба великих і добре редагованих руских газет писаних мовою; когрою говорять 23-мільоновий нард. Одна була-б політична, друга науково-літературна. Нам треба „Народного еміґраційного Дому“; нам треба руского банку, щоби міняти гроші і посилати до старого краю і продавати шіфкарти; нам треба шкль, треба виплатити задовжені церкви; нам треба взяти руску еміґрацію в свої руки і мати „Народний Дім“ не тільки в Америці але і в Гамбургі, де би свій рускій агент займав ся долею гнаних бідю наших земляків і не допускав, щоби жиди-агенти дерли послїдній фенік від нашого брата. Того доняти можемо лишень спільными силами.“

Многочєньство. В Берліні засудив суд якогось Йонаса Йолеса, жидівского контора, на 9 місяців вязниці за многочєньство. Йолес зміняв жінки як рукавиці. Опустивши вѣтлу свою жінку десь в Росії, побрав ся з другою, але й з тою не довго жив. За кілька місяців упрікрила ся она єму, і він забрав ся до Німеччини. Там осїв у Свінемінде під прибраним іменем Цінкаса Вебера і оженив ся з третою з ряду жінкою. Відтам забрав ся до Королівця, дививши свою третю жінку в Свінемінде. В Королівці зробив знаомість з донкою богатого купця Йозетти і подружив ся з нею. Але ледви минули медові місяці, забрав Йолес своїй четвертій 700 марок і пішов в дальшу погоню за жінками. Сим разом перебила єму поліція, котра о всім довідала ся. Йолес походить з Угорщини, відки втік з війська в 1885 р.

Попарила ся кавою. В селі Жучці, черновецького повіта, хотїла 8-літна дівчинка Віклер подати своему братови кави; нехотючи виляла кипячу каву на себе і так попарила ся, що за кілька годин померла.

З любви став убійником. Оногда донесли ми о убійстві молодого паробка Михайла Черкеса на черновецькім передмістїу Рош під горою Цецином. В убитого найшли гроші, отже виспували з того, що то було убійство не для рабунку. Підозр не звернуло ся на бувшого любовника нареченої Черкеса, паробка Михайла Марка, котрий нераз грозив, пімстити ся на Черкесі за зраду єго нареченої Домники Черкес. Тому арештовано Марка. Та вскорі показало ся, що Домника Черкес мала зносини не лише з Марком та убитим Черкесом, але також з Михайлом Стефанюком. Всїма она обіцувала, що стане їх жінкою, коли лише висулжать у війську. Паробки чули ся щасливими з своєї гарної любки, але вкінці она заручила ся з убитим Черкесом, сином заможного ґазди. Та не довго тішила ся своїм богатим нареченим, бо коли він вертав від неї до дому, здивав ся з Стефанюком. Сей в неділю забавив ся в коршмі, підпив собі і здивавши свого суперника, рішив ся пімстити ся на

нім за зраду Домники. Вирзавши з того кіл, бив ним так довго в голову Черкеса, поки той не погиб. Коли арештовано богатох паробків, Стефанюк почув докоря совісти і вкінці признав ся до вини. Так паробок з любви і задрости став убійником.

Про галицьких Українофїлів завели спір! Кїєвлянинъ, Кїєвское Слово і Варшавскій Дневникъ. Кїєвское Слово радувало ся успіхами братів Галичан, що мають свої часописи політичні і наукові, поступенно здобувають собі катедри на університеті і т. п. „Повтаряємо — каже — що чим більше осягнуть Галичани здобутків, тим міцнійше стояти-ме наша народна справа в Галичині і тим більше виграє наша загально-російська справа в крестях політики славянської і европейської“. — На то Кїєвлянинъ відповів, що нема чогъ радувати ся, бо всякий поступ галицьких українофїлів, то шкода для російської справи. Нема, каже, чогъ радувати ся з витворюваня в Галичині українофїлської „самостійної культури національної“, бо то на руку Полякам. — На таке слово згодив ся, розумів ся, Варш. Дневникъ; каже, що нема нігде 20 мільонів Українців. На то Кїєвское Слово відповіло, що заціпленє братям Галичанам російської культури річ просто не можлива. Стараня, щоби зацєпити російскість викликали хоробливий обяв у формі „роспучливої літератури“ в якимсь „звироднілім язичі“. Не годить ся газета на таке калїченє російської мови; язык *Правди* не будить у неї відрази. — Цікавий сей спір о нашу шкіру і думки Кїєвского Слова також замітний обяв.

Жіноча відвага. Пробу справді спартанської відваги відбула недавно тому одна Англичанка. Она хотїла дістати місце при почті, але там існує принє, що кожда така аспірантка мусать мати окрім всіх здібностей до служби також всі зуби здорові. Здібности у тої Англичанки були, лише мала аж 14 зубів, зиснутих. Що-ж тут робити? Відважно пішла она до дентисти і казала собі відразу вирвати всі 14 зубів. Переležавши відтак по тім в ліжку довгий час, стала гідною урядничкою почтовою.

Померли. В Чернівцях Антонія Табора, мати вижничкого старости і черновецького адвоката, в 73-ім році житя; у Верте на Угорщині Стефан Іриві, винахідник сїрників, в 93 ім році житя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 23. грудня 1895 р.

Відень. Архикнязь Кароль Людвик приймав на вчерашній аудієнції між иньшими також міністра заграничних справ ґр. Голуховского.

Відень Доносять, що вчерашна конференція словінських послів до ради державної і стирійского сойму рішила одностогосно заявити, що Словінці під теперішними обставинами не можуть вступити до стирійского сойму.

Неаполь. Сегодня відходить лодь для пакетів Вінценца Фльоріо з кількома баталіонами Масуасів.

Вашінґтон. Клевленд підписав прийнятий конґресом проєкт закону в справі іменованя комісії для реґуляції границі Венецуелі. Сенат передав заповідь Клевленда що-до фінансового питаня комісії.

Новий Йорк. World попросила Гледстона телеґрафично о єго погляд в справі Венецуелі. Гледстон відповів, що не бажає мішати ся в сю справу, для котрої потрібно лише здорового людского розуму; більше путнього не має що сказати.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 15 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка.** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчатся друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена,** пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. **Поміж воргами,** пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. **За громаду,** хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. **Художники,** пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кисельського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. **Між народ,** пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. **Хо,** казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. **Облога Буши,** пов. Мих. Старицького. — У Львові, 1894 р. (кінчатся друкувати).
17. **Грішники,** роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. **Паки й люди,** повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимеріана,** в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. **Титаріана,** в 5 діях Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. **В темряві,** в 5 діях Мих. Старицького — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТЕОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский праєстор домсвий.** Том I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорська Русь,** її розвій і теперішній стан. — У Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. **Юрий Коссован,** проба критичного розбору автобіогр. его повістей і жителіс нап. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 99 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. **Статкі письмен Г. Сінкевича** Два відчипи М. Грушевського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Всі повісті твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Мадемічка ч. 8 і в Книгарні Ставропільській.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кожний иньший подарунок, бо тривають багато літ і їх можна навіть по довшій часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла у всіх краях одногосну похвалу і котру всі ті, кознають, з'переконані дальше захваляють. Хто

сего, в своїм роді одинокого способу забавного і інтересуючого ще не знає, той пехай як найскорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає всі дуже користні письма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кожду коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і вше у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозв'д, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. А. Д. Ріхтер і Комп.

перша австрійско-угорська ц. к. упривітована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York.

Вже вийшов

ілюстрований буквинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(З пересилкою 55 кр.)

3м ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвіта рускі і римські, (червоно друкован), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Номинальний календар славних Русинів. — Дім царський.

II.

Наші гроші і важийші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желізничі. — Скалі стемильові. — Належитість від виписів гіпотечних. — Плян їзди на желізничях.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хрестителя. (З лірника Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Жителіс з портретом). — Нова устава охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Вайдужним. — Про катастер рунтовий. — Що людий еднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) д-Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буквинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бувший приватний асистент проф. Борисікевича,

б. практичний лікар на клініках проф. Борисікевича і Габермана в Градци, Швайг'ера, Глюка, Якобсона і Швабаха в Берліні.

спеціаліст для слабостий очий і ух

осів

в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13
і ординує від 10—12 і від 2—3 год.

для бідних безплатно.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптеки Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашний лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймає з осторожністю лише флажки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

РУСКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий вміє

читати і писати по руски.

Поданя вносити до тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.